گولاَ لَه سووره

(نمايشنامه)

فاررووق صەبری *

پاچڤەی: جەلال زەنگابادی

{کەرەکتەرانی ئەم دەقە : هۆزانڤانی کوردی عیراقی (فایق بێ کەس) و خەونداری کوردی عیراقی (لەیلا قاسم) ـــە. هەڵبەتە هەردوکیان ناسراون و لە کۆهویری کوردیدا نەخشبوونە. هەروەهاش لە دیمەنێن هۆزان و خەباتداو، لە دوو قۆناغی زەمەنی جودا ژیاون و، لە مانا ولە بنیادا جیاوازن ، بەلاَم لە ئازارو خەون وخولیادا ئامێتەن . هەندێك لە رووداى دەقەکە ژێرخانی واقیعی هەیەو، هەندێکی تری لە ئەندێشگەی نووسەر هەڵقوولاَوەو بە رووداوو دیاردەکانەوە پەیوەستە ، بە مەبەستی ورووژاندنی پرسیارانێکی هۆش بزوێنەر، لە پێناو دەربازبوون لە بنەما نەگۆڕەکاندا}

دیمەنی یەکەم

{ شانۆ بێ دیکۆرە. نیمچە تاریکە . رووناکی سپۆت لایت هێدی هێدی بلاَودەبێتەوە... پاشان دوو کەسی ئەدگار نادیار لەلای راست و چەپی شانۆوە دەردەکەون . لە کاتی بلَندبوونەوەی پلەی رووناکی و دەنگی شمشاڵ لەسەر ریتمی سترانی (گولَی خوێناوی) ی (عومەر دزەی) دا، لوورەلووری ئافرەتێك بە دەنگێکی غەمگین - بەلاَم نەك ملداو- دەهەژنەفین و، وەل بەرزبوونەوەی پلەی رووناکیدا دەبینین ئافرەتەکە دووگیانەو لە لای چەپی شانۆدا دانیشتووە و بەرە بەرە لوورەلوورەکەی بەرزدەبێتەوە، لەو کاتەش پیاوێك لە لای راستەوە دەردەکەوێت و هۆزان دەسروودێ و، روو لە ئافرەتەکە دەکات کە دەگری و بەسەرسامی و کۆڤان و حەیرەتەوە تەماشای پیاوەکە دەکات {

لەیلا قاسم :

دەمەگری مەگری چاوانـت دێشێ

دایکت نەماوە رۆلَە نازت بکێشێ **(1)**

فایق بێکەس:

ئەی کورد بەسیەتی تا کەی ئەم شیوەن و فیغانە

بێ سوودە ئۆف و ئامان لەم عەصرە بێ ئەمانە

پـاڕانــەوە و کەســـاســـی بێ کەڵـکە پارەنـاکا

عـەزم و ثە بات و غیرەت پێویســتە لەم زەمــانە(2)

دیمەنی دووەم

(بێ کەس کتێبێکی بەدەستەوەیە و بە هێمنی لە ئافرەتەکە نزیکدەبێتەوە، تا دەچێتە نێو بازنەی رووناکییەوە، کەچی لەیلا هێمان بە دەنگێکی غەمگین و کپکراو دەلوورێنێت)

بێ کەس : ئەرێ تۆ کێیت ..تۆ...؟!

لەیلا : (قسەی دەبڕێ و بە خەم و سۆزو پرسینەوە سەیری دەکات و هەندێك وشەی پچڕاوی روون و ناڕوون دەڵێت و، چمان منەی شتێکی بزر بکا دەڕوانێتە دەورووبەری خۆی و، بە بزاڤێکی خێرا جارێك و کاوەخۆ جارێکی تر دەست لە زگی دەدات):

- ئێوە لە کوێن ؟ ...ئەوەتا خوێن ...خوێن

ئاگـ ـ رکـ ـ ـەوتـ ـ ـۆتـ ـ ـەوە ەەە دارگوێز سووووووتاااااا

کوانێ گۆڕەەەەەەەەەەەەەەکانتان ؟!

(دگەڵ دەنگی شمشاڵدا بێدەنگ دەبێ و پاشان دەپەیڤێ) :

- ها ئەوەتا مانگ هەڵدێ یێ یێ

بیستم شیعر دەخوێنیتەوە...**(کورتە خامۆشییەك)** ئەرێ تۆ شاعیری...؟!

بێ کەس : دەتوانی ئەوە بڵێی...

(بێ کەس روو لە لەیلا دەکات و بەقووڵیی سەیری چاوانی دەکا، چمان کارەسات و وەیشوومەکانی تێیاندا دەبینێت . پاشان کەمێك دووردەکەفێتەوە ، چونکە هەست بە سەختی و قورسیی ئەو دیمەنانە دەکات) :

- هەموومان ئەو کارەساتانەمان بەخۆدیوەو تێیانا ژیاوین و ئێستاش ، کەچی بەشێوەگەلێکی جیاوازو، لەگەڵ ناوو روخسارانێکی ترا...

لەیلا : (هەندێك بە تووڕەوە رادەپەڕێت) :

- ئەلێی ئەو کارەساتانەمان بەخۆدیوەو تێیانا ژیاوین ، جا چۆن تێیانا ژیاوی و هێمان تێیانا دەژی ؟ ئاخۆ بەرهەڵستیت کرد؟ ئاخۆ ئەوانەت رسواکرد؟ ئایا زیانت پێ گەیشت ؟ ئایا فرمێسکی چاوی منت سڕییەوە، منی کیژۆڵەی تۆقیو کە پەنا بۆ دیواری خانوویەکی رووخاو دەبەم ؟!

بێ کەس : (هەوڵدەدا لە لەیلاو نیگاکانی هەڵبێت ، بەڵام بلەز دێتەوە بۆ لای) :

بیست و حەوت ساڵە دڵم لێت پڕە

ئەحـوالّم بەدەسـتی تۆوە زۆر شڕە

صـەد بەلێـــن بدەی لەلای من ترە

بـــەسـیەتی ئیـتــر ئـــەم ورەورە

نۆکەریـت ناکـەم ورگـــم هەڵـــدڕە(3)

(بێ کەس پاش ئەو بەیتانە بە لەیلا دەڵێ) :

- ئاخۆ وادەزانی لە هەسارەیەکی تر بووم ؟! ئاخۆ وا وێنادەکەی کە داری قەنارەکانیان تەنیا بە تفەنگ و هەڵکشان بە چیادا دەڕووخێت ؟!..لەیلا...لەیلا ئاخۆ ئەو دەستەی ئێسکڵ هەڵدەگرێ..ناسووتێ ؟ ئەوساو ئێستاش ئێسکڵی کارەساتم بە دەستێك هەڵگرتووەو خەونەکانم دەکەمە شیعرو بە دەستی ترم دەنووسمەوە..بەڵێ بە شیعر فرمێسکی منداڵیی دەسڕمەوە و بەرهەڵستی شەڕ دەکەم :

پەپـوولەی سـپی ناو باخی گـولان

بـنـوو بـە تـەنـا تـا بـــەری بەیـان

تـۆم داوەتە دەس خودای نیگەهبان

ئیشـك گری تـــۆن پـــەری ئاسـمان (4)

لەیلا (لە بازنەی ڕۆشناییەوە دەردەچێ و لە پیاوەکەوە نزیکدەبێتەوەو بە حەپەسان و هیدمانییەوە سەیری دەکات) :

- ئاخۆ پێت وایە بتوانی بە شیعر بەرهەڵستی شەڕو ئازار بکەی ؟ **(کەمێك خامۆشی)** دەنگت بەلامەوە نامۆ نییەو، ئەم شیعرانەت لە یاد و ڕوحما دوور نییە **(کەمێك بێدەنگ دەبێ و پاشان نزیکتر لێی دەبێتەوە)** ئەرێ تۆ...تۆ کێی ؟!

بێ کەس : ئەی تۆ...؟ چمان دەتناسم....ئاخۆ تۆ....؟!

دیمەنی سێیەم

(دیمەنی رابردوو دەگۆڕدرێت و شوێنێك دەبینرێت لە ژووری ئەشکەنجەدان دەچێ . لەیلا بە پەڕۆیەکی رەش چاوبەستراوەو لەسەر کورسییەك دانیشتووەو پیاوێکی ئاسایش - هەمان ئەکتەرە کە پێشتر رۆڵی بێ کەسی نواند- لە تەنیشتی راوەستاوە و کاغەزو پێنووسێکی بە دەستەوەیە و هەوڵدەدات بیانداتە دەستی لەیلا) :

پیاوی ئاسایش : بەس ناوی ئەوانەی لەگەڵتان لێرە بنووسە ، ئیتر لە پەتی قەنارە رزگارت دەکەین...سەرۆك..سەرۆکمان حەزناکا لەقەنارە بدرێیت ..ئەگەر ئیعتراف بکەی و ئەم کاغەزە ئیمزابکەی **(لەهەمان کاتدا پرچی لەیلا دەگرێ و پارچە پەڕۆکە لەسەر چاوی لادەداو، چەقۆیەکی بەدەستەوەیە)**

لەیلا : (سەری هەڵدەبڕێ و بە قێزەوە سەیری دەکات و رووی لێ وەردەگێڕێت) :

- نە..نەخێر..خیانەتی خۆم ناکەم ..خیانەتی...

پیاوی ئاسایش: (قسەکەی دەبڕێت و پرچی بە توندی رادەکێشێت و چەقۆکەی لە سینگییەوە نزیکدەکاتەوە) :

- کامیان لات ئازیزترە مەمکت یان چەتەکانی هاوڕێت؟!

لەیلا (بە زەحمەت و ئازارەوە سەری لە چنگی کابرا هەڵدەبڕێت ، بەڵام بە سووربوونەوە دەسرووودێ) :

- کەس نەڵێ کورد مردووە کورد زیندووە**(5)**

پیاوی ئاسایش : (چەقۆ ئاژنێتە سینگی لەیلا و دەچریکێنێ) :

- **کەواتە**..هانێ ..هانێ..

(لەگەڵ نیمچە تاریکیی شانۆدا چریکەی لەیلا بەرزدەبێتەوەو وەل سرووودی " کەس نەڵێ کورد مردووە" ئامێتەدەبێ و تا سەرەتای دیمەنی داهاتوو بەردەوام دەبێت)

دیمەنی چوارەم

(هەمان شوێنی دیمەنی دووەمە . لەیلا لە پەیڤینا وەل بێ کەسا بەردەوامەو هێمنانە دەسروودێ) :

- " کەس نەڵێ کورد مردووە کورد زیندووە"

ئاری...هەرگیز نامرین . پەتی قەنارەیان جەستەمی خنکاند، کەچی روحم بەرەو رووناکی هەڵکشا **(چمان خەوندەبینێ)** لە پێش و پاشی کوشتنمان بەدەستیانەوە ، من جەواد هەمەوەندی خۆشەویستم بڕیارماندا بژین و درێژە بە تەمەنمان بدەین **(بە شادییەکی ئامێتەی ترس و کۆڤانەوە ئاماژە بۆ زگی هەڵتۆبزاوی دەکات)**

بێ کەس : هەر لە ساتۆکەی یەکەمەوە تۆم ناسی ، تۆ ...تۆ لەیلا قاسمی . ئایا دەزانی پاش پێواریی جەستەت ، سەدان ژن ناوی نەوزادە کچەکانیان ناوە لەیلا ؟ گیانت هەمیشە لە ئاسمانی کوردستان بەرزە فڕە...بزانە چۆن هێمنی مەهابادی شاعیرمان ئەتدوێنێ :

کە تۆ تۆرای لە چـاوان وەك خـەوی من

لــە بســکت رەشـترە مانگەشەوی من

بڕۆ مەجنوون! بە لەیلاکەی خۆت مەنازە

کـە ناوبانگی پـتــر رۆیی ئـەوی مــن (6)

لەیلا : بەڵێ ...من لەیلا قاسمم

بێ کەس : (لاپەڕەکانی پەرتووکێك هەڵدەداتەوەو دەخوێنێت) :

" ئەگەر چوویتە گۆڕستانی (وادی لسەلام) لە نەجەف و بۆنی عەترێکی خۆشت لە گۆڕێکەوە کرد، سییەکانت لێی پڕکە، ئەوە عەتری بەهەشتە سەردانی گۆڕی لەیلا قاسم دەکا و بەسەر هەمووواندا پەخشدەبێتەوە" (7)

(لەیلا دەست بە سەما دەکاو رەنگە گۆرانیش و، جانتایەکی پێستین و چەپکە گوڵاڵەی سووری بەدەستەوەیەو، لەکاتی سەمادا پەخشیدەکاتەوە)

بێ کەس : لەیلا قاسمیش وەك ئێوە دەیزانی عیشقی دێوانەیی چییە

لەیلا گیان ! زۆرم دەربارەت بیستووەو تۆم لە کارەساتەکان و داستانە قارەمانییەکاندا دیوە...ساڵانی ستەم و سەرفرازی و خەونم لەگەڵتا ژیاوە

ئـەم عیـراقە خۆشــەویستـە خاکـی گوڵ بـە خویـّن

تا حەقی دەسـگیرنەبێ لەو خویـّنە دەس هەڵـــناگرێ

دۆستایەتی کوردو عەرەب زۆر کۆنە تەئریخ شاهیدە (8)

لەیلا : (جارێکی تر روو لە بێ کەس دەکاو بە وردی دەڕوانێتە روخساری) :

– ئەو شیعرانەی خوێندتەوە لەبەرمن و شاعیرەکەشی دەناسم...تۆ وتت من شاعیرم ...بەڵێ ئێستە باش دەتناسم ..تۆ فایق بێ کەسی شاعیری گەورەمانی

بێ کەس :

مەڵێن بێكەس ، بێكەس هەس

ئەی تۆ كێـت هەس ، بێـكـەس؟ (9)

بەڵێ ئەوم...

لەیلا : (بە خۆشییەكی منداڵانەوە):

- حیكایەتەكەم بۆت تەواو ناكەم ، ئەگەر هەندێك باسی ژیانی خۆتم بۆ نەكەی و زیاتر شیعرم بۆ نەخوێنیتەوە...

دیمەنی پێنجەم

(شانۆ نیچە تاریكە...بەرە بەرە روناكدەبێتەوەو بێ كەس روو لە جەماوەر راوەستاوە)

بێ كەس : لە گوندی سیتك یەكەم گریانم بەخۆبینیوە..گریانێكە رێگا بۆ ژیان هامواردەكات..بەڵێ ژیان بە هەموو كارەسات و تەنگانەكانیەوە هەر لە گوندە هەژارەكەمانەوە تا لەدەستدانی باوك و دایكم و هەندێك لە بینایی چاوانم ، بەڵام بینایی ناخی دڵ و گیانم لەدەست نەداوەو..عیشقم بۆ خوێندنەوە و نووسین و نیشتمان و سرووشت و خەڵك پەرەی سەند و لەگەڵ خۆشی و تورشی گەكەما ژیاوم و بە شیعرم بەرهەڵستی هەژاری و مەرگ كرووە:

داری ئازادی بەخوێن ئاو نەدرێ قەت بەرناگرێ

سـەربەخـۆیی بێ فیداكاری ئەبەد ســـەرناگرێ

پیاو ئەبێ بۆ سەندنی حەقی لە مردن سڵ نەكا

هەر برۆخێ بەس نیە، تا كو سەر نەنرێ نادرێ (10)

(لەگەڵ خوێندنەوەی كۆپلەی چامەكەیدا نیمچە تاریكییەك دادێت ، جگەلە رووناكی سپۆت لایت ، كە لەگەڵ بێ كەسدا دەبزوێت و، ئەو بلەز دەپەیلێكی سپی دادەنێت ، كە كۆپلە شیعرەكانی لەسەریان نووسراوەو، باندۆركارە دەنگییەكان بریتین لە غەڵپەغەڵپ و وژاوەژاو چریكەو هاواری ئامێتە بە گرمەی تۆپ ، كە بە دەنگی تەقەی گوللەیەك كۆتایی دێت و، هاواری بێ كەسی لاق بریندار دەبیسین)

دیمەنی شەشەم

(تاریکییەکی زرِتەواو بۆ چەند خولەکێك...ئینجا لەلای چەپی شانۆوە بێ کەسی بریندارو حەلیمەی خێزانی دەبینین - هەمان ئەکتەر کە رۆڵی لەیلا دەنوێنێت رۆڵی حەلیمە دەنوێنێت- حەلیمە یارمەتی بێ کەس دەدا تا لەسەر سەکۆیەکی قورِین دابنیشێت ، کەچی ئەو بێ تەرخەمانە دەچێت بوتڵێکی ئارەق دێنێت و دەست بە نۆشین و نووسین دەکات)

بێکەس:

من عارەق دەخۆمەوە کە بێ کەدەر بم

کەمێ لە دنیای دوون بێ خـەبـەر بـم **(11)**

حەلیمە : ئەی قۆرِبەسەرم ! مەگەر نەتوت : بۆ سەرای سلێمانی دەچم ، تا بەشداری لە خۆپیشان بکەم؟!

بێ کەس (بە نەشئەوە) : ئەی ئافرەت..ئەی عاقڵ ! پاش پەرتەوازەکردنی خۆپیشاندانەکە بەهێز و بەرتیل و پاشی بریندااربوونی لاقم ، چەند هاورِێیەك ترسان بگیرێم ئەگەر بچمە خەستەخانە ، بۆیە بردمیان بۆ لای پزیشکێکی برادەریان تا چارەیەکی برینەکەم بکات و، ئەو وتی : " زۆر بەختەوەری ، گوللەکە رانتی سماندووەوەو لەو دیوە دەرچووە، بەلاَم هەر دەبێ برینەکەت بدوورێتەوەو، بەداخەوە هیچ هۆشبەرێکم نییە ، جا چۆن برینەکەت بدوورمەوە؟!" بۆیە بە پزشکەکە و هاورِێکانم وت : " هیچ وەك ئارەق ژانی برین و روح ناسەکنێت" ئینجا بەو بۆنەیە نۆشیمان!

حەلیمە : بەلاَم هێمان دەخۆیتەوەو بریندای ! سا کەی واز لەم ژەهرە دێنیت ؟ عەیبە ! حەرامە..کەی رزگار لێی دەبی و رێگەی رەحمان دەگریتەبەرو کەی تۆبە لە گوناهەکانت دەکەی ؟!

بێ کەس (دەنۆشێت و نەشئەدارە) : گوناهەکانم! حەلیمە خاتوون من گوناهبارم ؟! **(تەلَخانە پێدەکەنێت و باقی ئارەقەکە دەنۆشێت)** پێم ناڵێی چ گوناهێکم کردووە ، جگە لە گوناهی هەژاریم و دەوڵەمەندی عەقڵم ؟!

حەلیمە : قورِ بەسەرم ! بە قوربانت بم واز لەم حەرامە بێنە ، دەنا ناچیتە بەهەشت ...ئارەق حەرامە حەرامە پیاوەکە...

بێ کەس (گلاَسێکی تر دەنۆشێت و بە گاڵتەجارِییەوە پێدەکەنێت) : بەهەشت؟! کام بەهەشت؟! حەلیمە دەزانم تۆ عاقڵی ، کەچی دەڵێی بەهەشت ! هەر بەخۆت منت لێی دەرکردووە ! مەگەر سێوەکەت نەخواردو خوا لێت توورِە بوو، لە بەهەشتەکەی قاومانیداو فرێمانیدایە سەرزەمین ؟! کەچی پێم خۆشبوو! حەزم لەو بەهەشتە ئاسمانییە نییە..تۆ بوێر وپێشەنگی یاخیبوونی دژ بە ئیرادەی سپێنراو بەسەرتاو لەو بەهەشتە منیشت رزگارکرد **(دەروانێتە ئاسماناو وگلاَسێکی تر دجەنۆشێت و بەپێکەنینەوە دەسروودێ):**

گەر بەهەشــت ببێتە جێگەی جاهیل و شێت و کــەران

دۆزەخیش مەخصووصی پیاوی فازیڵ و صاحیب نیشان

خوایە بمخەیــتە جەهەننەم ، نەچمە ریـــزی وەحشـــییان (12)

حەلیمە : ئەرێ شێتبوویتە ؟! دەبێ نەزانم باسی چی دەکەی ! دیارە ئەم ژەهرە عەقڵتی شێواندووە...

بێ کەس : تۆ کچی حەووای و من کوڕی ئادەمم ، وایە یان وا نییە ؟!

حەلیمە : بەڵێ راستە ، بەڵام ناچیتە بەهەشت ، تۆ کافری

بێ کەس (بە تەڵخی و گاڵتەوە) : من کافرم ؟! **(بە قاقای پێکەنینەوە)** بەهەشت ! کام بەهەشت ؟! ئەوەی لێ قاودراین ! خۆشیم ناوێ ..ئەو بەهەشتەی خۆشیم دەوێ لێرەیەو دەبێ درووستی بکەم **(پێ دەکوتێتە ئەرداو لێدانە پەیاپەیەکان دەبنە جۆرێك لە هەڵپەرکێی کوردی و بە خۆشی و گەشی هەڵپەرکێ دەکات)** ئاری لێرەدا لەسەر زەمیندا، لەسەر زەوی ..لەسەر زەوی ، لە دۆڵان ، لە کۆساران ، لە دەشتی شارەزوور، لە بناری پیرەمەگروون ، لە ئاسمانی بابا گوڕگوڕ لەژێر پڕژەپرژەکانی تاڤگەی گەلی عەلی بەگ ، لە نێوان دیجلەو فوراتا...

حەلیمە : وەخ ! قوربەسەرم. وەڵلاهی پیاوەکەم شێتبووە ..دیارە ئەم ژەهرە شێتی کردووە. لاحەولە وەلا قووەتە ئیللا بیللا..بەسیەتی فایق دەچیتە جەهەننەم...!

بێ کەس : من لە جەهەننەم ناترسم **(ئاماژە بۆ ئاسمان دەکات)** دڵنیاشم نە پێیدەگەم و نە پێمدەگات **(گاڵتەجاڕانە پێدەکەنێ)** من لەم جەهەننەمە دەترسم کە لەسەرزەمیندا درووستیانکردووە **(وەك مەلێکی سەربڕاو پێ دەکوتێتە ئەردا)** بەڵێ نەخۆشەکانی کورسی و جەنگ و حاکمانی سەرایی سلێمانی کە رقیانە لە بەهەشتەکەم ، درووستیانکردووە...

حەلیمە: پیاوەکە دیوار گوێی هەیە..لەوەیە یەکێکیان بتبیسێ و ماڵمان وێرانتر بکرێ...

بێ کەس : ئەوان لە قولە مەرمەڕینەکانیان دانیشتوونە و خەڵکان لە جەنگەکانیانا دەسووتێن و لە هەڵبژاردنەکانیانا دەفرۆشرێن و ئێمەش لەپێناو نیشتمانا دەمرین...دروشمەکان و کورسییەکان و ورگە زلەکان و گیرفانە ئاوساوەکان بۆ ئەوانە و، زەلیلی و برسێتی و نەخۆشی و ترس و وێرانی و گوللە بۆ ئێمەیە **(نیمچە تاریکی و گەڕانەوە بۆ هاماجی دیمەنی پێنجەم ، کە بێ کەس هێشتا مەستە..)**

دیمەنی هەفتەم

بێ کەس : ...گوللەکەیانیش **(ئاماژە بۆ برینی رانی دەکات)** هێشتا ئاراستە بۆ روحم دەکرێت ، بەڵام عیشقم بۆ شیعرو نیشتمان بەکناخات و هێشتا خوێنیشم لە جەستەمەوە لەبەردەڕواو گوڵاڵە سوورەکانی چیاکانمان ئاودەدات...حەلیمە گیان مەترسە..**(هەست بە حاڵەتی مەستیی دەکاو ئاگاداردەبێتەوە کە لەگەڵ لەیلا قاسمە ، نەك حەلیمەی ژنی و، پێدەکەنێت)** ئەرێ ماقووڵە ؟! پێدەچێ هێشتا مەستم **(پێدەکەنێت)** لەیلا خان لێم ببوورە..شوێن و یادو سات و زەمانم لێ تێکچووە ! گرنگ ئەوەیە حیکایەتی خۆتم بۆ بگێڕیتەوە..

لەیلا **(هێمنانە رادەوەستێتە سەر پێ و بزەیەك دەكاو بەرەو بێ کەس دەڕواو میهرەبانانە سەیریدەکا. پاشان دەچێتە حاڵەتێکی رامان خەونئامێزو قووڵەوە ، چمان ساتۆکانێك دێنێتەوە یادی و دەڕوانێتە ئاسۆدا) :**

- پێش ئەوەی لەقەناره بدرێم ، هاوڕێکانمان لە ناوو دەرەوەی بەندیخانەوە و بە تەگبیری جەواد هەمەوەندی خۆشەویستم توانییان لە بەندیخانە دەربازمکەن و بە قاچاخ بۆ هەڵەبجە ببەن ...گەرچی لە قەنارەدان دەربازبووم ، بەڵام پاشتر کەوتمەبەر رق و کینەی کیمیاوی !

بێ کەس : هەمەوەندی..هەمەوەندی ..ئەو هەمەوەندی یە ئێستا لەکوێیە؟!

لەیلا (هیدمان و حەپەساو رابردوو دێنێتەوە یادی و چمان خەوندەبینێ) :

- وەرە جەوادی خۆشەویستم وەرە لەگەڵمانا..تۆ لەگەڵمانی ...ئەو لەگەڵمانە **(ئاماژە بۆ زگی دەکات)** بەڵام ئەترسم ئەترسم نەوزادەکەمان بەدشێوە دەرچێ ، یان لە دۆزەخا بژی ...یا نازانم چی...!

بێ کەس : دڵنیابە نەوزادەکەت عاشقی ژیان و بزەدار و نوێخواز دەردەچێ .

لەیلا : چۆن ؟! ئاخۆ ئەمە فرەڕەوی خەون و ئاوات نییە؟!

لەیلا : زۆر ترساوم ..ئاخۆ نەوازادەکەم جوان دەردەچێ ، چونکە لە زگی دایکێیکا بووە بە بۆنی سێو قەسفکراوە..بە بۆنی رقی کیمیاوی؟! واوەیلا لە قەسابخانەی هەڵەبجە چەند ترسناك بوو! هەرگیز لە بیرمان ناچێتەوە ، چونکە وەك خاڵ لە روحمانا کوتراوە پێش ئەوەی رقی لەسەر جەستەمانا نەخشببێ...

بێ کەس : نەخێر ، هەرگیز لەبیرمان ناچێتەوە ، بەڵام نابێ هەمیشە لەنێو کەلاوەکانیا بگرین..مانەوە لە رابردوودا نەخۆشییەو، دەبێ بژین و ژیان بەپێی خواستی خۆمان نوێکەینەوە.

لەیلا : واوەیلا لەو کارەساتە تاڵانە کە ئەشکەنجەی روح دەدەن ! هێمان بۆنی گازی خەردەل دەکەم ، ئایا تۆش بۆنی دەکەی ؟ پێم بڵێ بۆنی دەکەی ؟! ئەوەتانێ ئامێتەی هەوامانە..لە نێو چڵی درەختانمانە . بۆنی بکوژی سێو لە هەموو شوێنێکە و گەیشتۆتە ماڵانمان و نێو ژوورەکانمان و، لکاوەتە جەستەمانەوە ..ئەوەتانێ لێرە **(شێتانە بۆنی جەستەی خۆی دەکات...بە خامۆشییەکی درێژی هاومۆسیقا)** هێمانیش لکە سپییەکانی لە ئاسمانمان ماوە...

بێ کەس : هەرچییەکت وت راستەو تێدا ژیاوم و هەستی پێدەکەم ، بەڵام ئاخۆ تاکو کەی دیلی ئەو رووداوانە بین ، دەبێ بژین و لە خەباتی ژیاندا بەردەوام بین و خەونی نوێ ببین ، خەون ببین ، خەون ببین...

لەیلا (پێدەکەنێ و پێکەنینەکەی چمان گریانە): پێم ناڵێی چۆن خەونی نوێ ببینین و بکوژان هێمان زیندوون؟! چۆن خەون ببینم و کراسی بووکێتیم سووتاوە؟! کوانێ ئەو خەونە و چۆن دێتەدی ئەگەر تۆڵەیان لێ نەسێنینەوە ، تەنانەت لە هاوەڵەکانی دەوروبەریانیش؟!

بێ کەس : تۆڵە؟! تەنیا ئەوەی کراسی بووکێتی تۆی سووتاندووە دەبێ سزابدرێت.

لەیلا (دەست بە زگیدا دەخشێنێت و دەچریکێنێت) : نەخێر..دەبێ تۆڵەبسێنرێ ..تۆڵە..تۆڵە...

بێ کەس : ئاخۆ وەکو من نابینی کە تۆڵەسەندن قوربانی دەکاتە بکوژ ..یا دیکتاتۆر..ئاواتەخوازم **(دەستی دلۆڤانانە دەخاتە سەر زگی لەیلا)** بەڵێ ئاواتەخوازم و داوای لێ دەکەم نەبێتە ستەمکار و کراسە خوێناوییەکەت وا نێزەی زاڵمان دڕاندیان ، نەکاتە نێزەی تۆڵەسەندن و دژی دیکەیان .

لەیلا : ئایا خۆت نابینی کە نوقمی کتێب و خەیاڵ بوویتەو واقیعت لەبیرچۆتەو بەچاوی شاعیر دڕوانیتە دنیا، کەچی زۆر زەحمەتە خوێنی کراسەکەم بە شیعر و فیکر بشۆریتەوە ؟

بێ کەس : چامە بەرهەڵستی مەرگ دەکات و شەهییەتی ئینسان بۆ جوانی ودادوەری و خەون دەکاتەوە...مەگەر تۆ خەونت بە ئایندەیەکی جوانەوە نەدەبینی ؟!

لەیلا : ئێمەیان بە پێی ئایەتی قورئان ئەنفالکردو، نازانم چۆن هەڵگری ئەم قورئانە بە زیندەچاڵکردنی ئێمەو ستران و بزەی منداڵێتیمان قایل دەبێ .. چۆن؟!

(دەنگی شمشاڵێکی غەمگین دێت و رووناکی شانۆ کزدەبێتەوە. پاشان سپۆت لایت روخساری لەیلا رووندەکاتەوە و بێ کەس لێی نزیکدەبێتەوە)

بێ کەس : بووکێ ! بەئیزنت با دەستێ لە زگت بدەم ؟

لەیلا (هێمان ترساوو خەوندارە) : چی ؟ چۆن ؟ چیت دەوێ ؟ توخوا پێم بڵێ ..هێشتا ترساوم...

بێ کەس : کچم مەترسە **(دەستی بەزگیدا دەخشێنێت و هێمنانە چامەیەك دەخوێنێتەوە)** شیعر توانای خوڵقاندنی موعجیزاتی هەیە..وا چامەیەکی شێرکۆی کوڕم بۆت دەخوێنمەوە:

(با) سڵاوی کرد لە دارێ

دار هەر بەسەر سلاوی پێگەیاندەوە

مەل سلاوی کرد لە ئاوێ لەو بەرەوە

ئاو یەك بزەی بۆ ناردەوە

ئاو سلاوی کرد لە گوڵێ

گوڵ یەك لەنجەی بۆ ئەو کردو

وەلامی خۆی وادایەوە

بەلام وەختێ کچێکی جوان

سلاوی کرد لە هەموویان

دار بەرەو پیری رایکردو

مەل لەسەر شانی نیشتەوەو

ئاو باوەشی پێدا کردو

گوڵەکەیش خۆی دا لە قژی (13)

لەیلا (هەست بە کەمێك حەوانەوە دەکات ، گەرچی نیگەرانی لە نیگاکانیدا دیارە) : ئاخۆ نەوزادەکەم بەدگۆڕو دەغەزار دەرناچێت ؟!

بێ کەس : نەخێر.. دڵنیابە کە نەوزادەکەت چ کوڕ بێ و چ کچ تەندروست و جوان دەبێت...ئاخۆ ناوێکت بۆی هەڵنەبژاردووە؟

لەیلا : هەڵبەتە ناوی جەواد دەنێم ، ئەگەر کوڕ بێ ، چونکە لەو کەوتۆتەوە ، بەلام ئەگەر کچ بێ نازانم ناوی چی بنێم **(راراو ترساوە)** بیرم لەوە نەکردۆتەوە..

بێ کەس (شتێك لە چامەی گوڵی خوێناوی گۆران دەسروودێ) :

"بڕوانە: شایی یە، چۆپی یە، لەو ماڵە

گوێ بگرە! زوڕنایە، دەهۆڵە، شمشاڵە"

ئەمە سەرەتای چامەی (گوڵی خوێناوی) ی گۆرانی شاعیری گەورەمانە و تۆ ئەکید دەیناسیت و خۆشم ئەم چامەیەم زۆر خۆشدەوێ...

لەیلا : هەڵبەتە دەیناسم..عومەر دزەیی هونەرمەندی نایابکار کردوویەتی گۆرانییەکی خۆش و جوان **(کۆپلەیەك لە گۆرانییەکە دەچڕێ ، بە پشتەوانەی دەنگی عومەر دزەیی کە بەرزدەبێتەوەو ئامێتەی دەنگی لەیلا دەبێت و پاشان هێدی هێدی هەردوو دەنگ نامێننەوە)**

بێ کەس : (گوڵی خوێناوی) ناونیشانێکی زۆر نایابە، بەڵام ئەم خوێنە بۆ ناوی کچ ناگونجێت . بەسمانە خوێنی زۆرمان لەبەرچووە..خوێن..خوێن..خوێن..لە خوێنا نوقم بووینە . دەبا ئەم خوێنە رابگرین **(ئاگاداری خۆی دەبێتەوە کە وڕێنەدەکات)** جا بەروخسەتی گۆران شاعیری گەورەمان با وشەی (خوێناوی) بکەینە (سوور)...بەڵێ..تا ببێتە گوڵاڵە سوورەی بەهار کە کۆسارو دۆڵەکانی کوردستان دەپۆشێ و لە کەزی ئافرەتانمان دەدرێ **(سپۆت لایت هێدی هێدی خامۆشدەبێ لەگەڵ هاواری ژانی لەیلادا کە دەزێ)**

دیمەنی هەشتەم

(هێدی هێدی رووناکی سپۆت لایت شانۆ رۆشنادەکاتەوەو لەیلا قاسم لەبەرانبەری لانکێك دەبینین کە لایەلایە بۆ کچە نەوزادەکەی دەکاو بێ کەسیش لە شوێنیکی بڵند لە پشتی لانکەکە چوارمشقی دانیشتووەو لاپەڕەکانی کتێبێك هەڵدەداتەوە و چامەکانی دەخوێنێتەوە)

لەیلا :

دەمەگــری مەگــری چاوانــت دێشێ

دایکت ژیــاوە گــوڵاڵە نازت دەکێــشێ **(14)**

بێ کەس (لە شوێنە بڵندەکەوە دادەبەزێ و نزیکی لانکەکە دەبێتەوە و لە تەنیشتی دادەنیشێ و کتێبەکەی لەسەری دادەنێ و چمان نوێژبکا، ئێژێ):

ئەی گوڵاڵە سوورە ! ناوی دایکی گەشمردەت مەکە کراسی قوربانی بۆ پێشێلکردنی مافی خەڵکان و کەرامەت و ماڵ و خەونەکانیان...با ناوت ببێتە رووناکییەك رێگای خۆت و خەڵکانی جیاوازیش لەخۆت رۆشنابکاتەوە و ئیمانت بە فەرموودەی دایکت هەبێ کە ئەڵێ : " ئەی ستەمدیدە مەبە ستەمکار"

لەیلا : ئەی شاعیری هێژامان..سەیری کچەکەم بکە چەند تەندروست و جوانە ! چاوەکانی وەك چاوانی جەواد هەمەوەندی گەش و رووناك بەخشن..

بێ کەس : مەگەر نەموت چامە موعجیزات دەخولقێنێ ؟!

(لەیلا درێژە بە لایەلایەی دەدات و بێ کەس بە دەنگێکی نزم شیعر دەخوێنێتەوە و دەنگی سترانبێژ حەسەن زیرەك لەگەڵ هەردوو دەنگیانا ئامێتە دەبێت :

"کوردستان جێگەی بەچکە شێرانە"

بەرەبەرە دەنگی زیرەك بەرزتر دەبێتەوە و درێژە دەکێشێت تا کۆتایی نمایش و دەرکەوتنی ئەکتەرەکان بۆ سەڵاوکردن لە جەماوەری بینەر)

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

(1) لایەلایەیەکی کوردی باوە.

(2) (3)(4) (8) (9) (10)(11) (12) لە هۆزانی (فایق بێ کەس) ـە

(5) یونس دڵدار

(6) هێمن موکریانی

(7) لە وتارێکی رووناکبیری دۆستی کورد عەبدوئیلاھ صایغ دەربارەی لەیلا قاسم.

(13) چامەیەکی (شێکۆ بێ کەس) ـە

(14) هەمان لایەلایەی سەرەتایە، بەڵام بە دەسکارییەوە.

فەرهەنگیلە:

ئەندێشگە = (مخیال)/ باندۆرە دەنگییەکان = موئەسسیراتە دەنگییەکان/ بەدشێو = (مشوّه)/ بەدگۆڕ = مەسخ/ دەپ = لەوح/ دەسروودێ = (ینشد ، یلقی)/ دەهەژنەڤێ = دەبیسێ/ زڕتەواو = (شبە کامل)/ زگ = سگ/ کۆڤان = خەم/ کۆهویر = زاکیرەی جەمعی/ گەشمەردە = شەهید/ هاماج = فەزا/ هیدمانی = حەیرەت

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

❋ فارووق صەبری : (1952 کەرکووك) هونەرمەندو نڤیسەری کوردە و بە زمانی عەرەبی چالاکییێن شانۆگەری لە عیراق و هەندەراندا نواندووە.

× 1974 : لە پەیمانگەی هونەرە جوانەکانی بەغدا- بەشی شانۆو سینەما دەرچووەو، پرۆژەی دەرچوونی فلیمێکی کورت بەسەرناڤی (تابووت) بوو، کە لە کورتە چیرۆکێکی محەممەد خدەییر وەرگیرا بوو.

× 1979: عیراقی بەجێهێشت بۆ تاراوگەکان : لوبنان ، سووریاو ئەمە دە ساڵێکە بە خێزانییەوە لە نیوزلەندایە.

× لەم نمایشنامانە بەشدار بووە: (نامۆ)، (ئەسکۆریال)، (بێژەری نا)، (بێژەری ئا..بێژەری نا) ، (سترانی سەر رێڕەو)، (شارێك لەژێر ریشەی سێجادا)، (تاقیکردنەوەی مۆدێل)، (ئابلۆقە)، (شۆڕشی مردووەکان)، (ئەنتیگۆنا)، (باغچەی مەرگ)، (زنگییەکان)، (گالیسکە)

× مۆنۆدرامای (میرانی دۆزەخ) ی لە نیوزلەنداو ئەڵمانیاو کەنداو و هەرێمی کوردستانی عیراق (نیسانی 2007) بەتەنیا (دەرهێنەرو ئەکتەر) نمایشکرددوە

× (گوڵاڵە سوورە) ی نووسیوەو دەریهێناوەو لە (2012/9/24) لە هەولێردا نمایشکردووە.

× لە دامەرزاندنی (تیپی ئۆرۆك) بەشداربووە

× لە چەند زنجیرەی درامای سووری بەشداربووە

× سەرپەرشتی لیژنەی یانەی رۆشنهزریی عیراقی لە دیمەشق کردووە

× دیزاینی چەندین ئێوارە کۆڕی وێژەیی کردووە

× ئەندامە لە : تیپی گەلیی شانۆیی ، تیپی شێست کورسی و شانۆی نەتەوەیی سووری

× صەتان وتاری بلاوبۆتەوە لە رۆژنامەو گۆڤارو ماڵپەڕاندا، لەوانە : سەفیر، الکفاح العربی ، المحرر نیوز، الشاهد ، تشرین ، الوفاق ، نداء الرافدین ، صوت الرافدین ، بغداد ، الزمان و المدی